

Hogyan lett az Övezet és Út „kicsi, de szép”?

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Goreczky Péter

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

2025. szeptember 17.

Goreczky Péter, vezető kutató, MKI

HOGYAN LETT AZ ÖVEZET ÉS ÚT „KICSI, DE SZÉP”?

A 2023-ban újra tervezett BRI-ben továbbra is fontos szerepet játszanak a nagy volumenű infrastruktúra-fejlesztések, emellett pedig folytatódott a földrajzi és az ideológiai fókusz eltolódása a fejlődő világ felé. A „kicsi, de szép” projektek révén Peking célja a soft power erősítése a globális dél országaiiban, az USA visszahúzódása miatt pedig Kínának esélye, van lépéselőnybe kerülni ezen a téren. Peking a korábbiaknál kevesebb energiát fordít a BRI-brand építésére, ugyanakkor a fejlődő országokban meglévő fejlesztési szükséglet garantálja, hogy a jövőben is lesz kereslet arra, amit Kína infrastruktúra és technológia terén a BRI égisze alatt fel tud kínálni.

Az Övezet és Út Kezdeményezés (*Belt and Road Initiative, BRI*) meghirdetésének tizedik évfordulója alkalmából 2023. októberében Kína nemzetközi fórumot szervezett, amely során Hszi Csin-ping nyolc pontban összegezte a kezdeményezés továbbfejlesztésének elveit. Első tíz éve alatt a BRI komoly figyelmet és számos kritikát kapott nyugati politikusok és elemzők részéről, a 2023-as fórumon meghirdetett „*rebranding*”-el még ugyancsak foglalkoztak a szakértők, ám az azóta eltelt lassan két év során Peking nagy projektje mintha kikerült volna a Nyugat számára érdekes témák közül. Ugyanakkor mivel hazánk kezdettől fogva a kezdeményezés egyik fő európai támogatójának számít, ezért érdemes megvizsgálni, hogyan mit jelent a gyakorlatban a BRI 2.0, és mi valósult meg eddig a kínai elnök által felvázolt újra tervezésből.

Indulásakor a BRI egy markánsan eurázsiai víziónak volt tekinthető, erre utalt a kezdeményezés első elnevezése (Selyemút Gazdasági Övezet) is. A történelmi Selyemút analógiájára a projekt fő célja Kína és Európa (és részben Észak-Afrika) gazdaságainak összekapcsolása volt, elsődlegesen a szállítmányozási infrastruktúra fejlesztése révén. Az ukrajnai háború, Oroszország pária állammá válása a Nyugat szemében, a közel-keleti konfliktus többszöri fellángolása, illetve az európai

országoknak a 2023-as fórum kapcsán mutatott teljes érdektelensége azt eredményezte, hogy a kezdeményezésről már két évvel ezelőtt sem beszélhettünk eurázsiai vízióként. Úgy tűnik, a [kínai elnök beszéde](#) óta folytatódott a földrajzi súlypont eltolódása, hiszen a rendelkezésre álló adatok alapján [2024-ben](#) és [2025 első félévében](#) a Közel-Keleten és Afrikában jelentettek be a legnagyobb összértékben olyan építkezéseket és infrastruktúra-fejlesztéseket, amelyeket kínai szerepvállalással terveznek megvalósítani. Érdekesség, hogy Oroszország területén sem tavaly, sem az idei év első hat hónapja alatt nem indult kínai részvétellel ilyen jellegű új projekt. A trend minden esetre jelzi, hogy Kína egyre inkább a fejlődő világra, a globális dél országaira szabja a BRI-t, amit alátámaszt az is, hogy 2023 óta Peking érzékelhetően felhagyott az erőfeszítéseivel, hogy az USA-hoz húzó, fejlett országok támogatását megnyerje a kezdeményezés számára.

A kínai elnök a BRI 2.0 kapcsán utalt arra, hogy a jövőben a súlypont részben áttevődik a kisebb volumenű, helyi igényekre szabott fejlesztésekre. (Beszédében Hszi-Csin-ping eredetileg a „kicsi, de okos” programok kifejezést használta, amit a gyakorlatban egyre inkább a „kicsi, de szép” megnevezés váltott fel.) Úgy tűnik azonban, hogy egyelőre továbbra is a nagy projektek felé billen a mérleg nyelve, mivel a BRI-hez csatlakozott országokban kínai részvétellel megvalósuló építkezési projektek átlagos volumene tovább növekedett, és az egyéb befektetések átlagos értéke 2025 első hat hónapjában rekord szintet ért el. Ennek magyarázata egyrészt, hogy Kína nagy építkezési vállalatainak erősségét pont az ilyen mega beruházások jelentik, másrészt a fogadó országoknak valóban szükségük van a nagyszabású infrastruktúra-fejlesztésre ahhoz, hogy a gazdaságuk fejlődhessen. A közelmúlt bejelentései alapján továbbra is jönnek a „kemény infrastruktúrához” köthető nagyprojektek, például [közút és vasútfejlesztés Kenyában](#), vagy a [vasúti összeköttetés fejlesztése Mongóliával és Vietnámmal](#). A kínai kereslet találkozása így a következő években is biztosítani fogja, hogy legyenek a világban olyan, kínai részvétellel zajló nagyszabású infrastruktúra-fejlesztések, amelyeket „BRI-projektként” lehet elkönyvelni, és amelyek biztosítják, hogy a kezdeményezés ne kerüljön ki a köztudatból. Kínának erre szüksége van, még akkor is, ha Peking az elmúlt két évben kevesebb energiát fordított a kezdeményezés nemzetközi népszerűsítésére, és mintha a BRI-brand építésének sem tulajdonítana akkora jelentőséget, mint korábban.

Mindez nem jelenti ugyanakkor, hogy Pekingben csak retorikai fogásként használják a „kicsi, de szép” fogalmát. A China International Development Cooperation Agency (CIDCA) idén februárban első ízben adott ki [hivatalos jelentést](#) az ebbe a kategóriába sorolt projektekről, ami jelzi, hogy Peking eltökélt célja a *soft power* erősítése, ami által tartósabb befolyásra tehet szert egyes társadalmakban, mint a helyi politikai széljárás változásainak és nemzetközi kritikáknak jobban kitett nagy projekteken keresztül. Ez a stratégia szintén arra mutat rá, hogy Pekingben erősödik a kiábrándultság Európával és általában a Nyugattal kapcsolatban, és a BRI révén már nem elsősorban saját gazdaságát akarja összekötni a fejlett piacokkal, hanem egyre inkább a fejlődő országok közti együttműködés vezéralakjaként és gazdasági motorjaként akarja pozícionálni magát.

A Trump-kormányzat döntése, hogy [beszünteti a USAID külföldi tevékenységét](#), újra a két nagyhatalom közti *soft power* versengésre irányította a figyelmet. [Egyes vélemények szerint](#) Trump döntése miatt Kína lépéselőnybe fog kerülni a fejlődő világban, és a USAID helyén keletkező vákuumot igyekszik majd a BRI programjaival kitölteni. Ugyan vannak [erre utaló példák](#), ám az egyes eseteken túlmenően kifejezetten nehéz megragadni, hogy a USAID külföldi programjainak megszüntetése összességében mekkora károkat okoz az USA-nak a *soft power* terén a fejlődő világban. Az USA-val kapcsolatos [percepciókat mérő közvéleménykutatások](#) eredményét ugyanis többnyire a legfrissebb politikai és gazdasági események alakítják, így nem adnak megfelelő képet az igazán fontos, hosszú távú trendekről. E mellett az USA többnyire segélyezés révén vesz részt a fejlődő világ fejlesztési támogatásában, míg Kína főként kölcsönöket nyújt. Már pedig a BRI eddig nem a segélyezésről szólt, és a helyi ivóvíz- vagy elektromos hálózat fejlesztését célzó „kicsi, de szép” programok sem tartoznak ebbe a kategóriába. A *soft power* terén Kína globális hatalomátvételt vizionáló előrejelzések azért is túlzók, mivel Pekingnek területi vitája van számos szomszédjával, az ebből fakadó negatív percepciókat pedig aligha ellensúlyozza néhány fejlesztési projekt finanszírozása. Ráadásul korábbi tapasztalatok azt mutatják, hogy az USA a *soft power* terén vissza tud kapaszkodni a negatív hatással bíró események után, így valószínűleg a kereskedelmi háború jelenlegi hatásai sem tekinthetők hosszútávon mérvadónak. A kulturális, technológiai és kommunikációs befolyás továbbra is biztosítják, hogy az egyes államok és társadalmak alapvető partnerként tekintsenek az USA-ra. Szintén érdemes figyelembe venni azt az érdekes fordulatot, hogy Kína hitelezői pozícióból egyre inkább adósságbehajtó szerepkörbe csúszik át a fejlődő világban, köszönhetően annak, hogy a BRI kezdeti éveiben a

partnerországok által felvett hitelek közül egyre több visszafizetése válik esedékessé. Az ausztrál [Lowy Institute elemzése szerint](#) 2025-ben a legszegényebb országok közé tartozó 75 államnak összesen 22 milliárd dollárnyi adósságot kell visszafizetnie Kínának. Egyelőre nem lehet megjósolni, hogy ez az adósságbehajtói szerep milyen hatással lesz Kína megítélésére és a fejlődő országok összefogásával kapcsolatos kommunikációjának hitelességére. Összességében a *soft power* terén zajló versengés kapcsán a legvalószínűbb forgatókönyv, hogy nem zéró összegű játszmáról van szó, Kína növekvő befolyása a fejlődő világban nem felváltja, hanem kiegészíti az USA szerepét, hozzájárulva egy többpólusú nemzetközi rendszer kialakulásához.

A BRI újra tervezése kapcsán a kínai elnök 2023-ban szintén felvázolta, hogy a hagyományos infrastruktúra-fejlesztés mellett hangsúlyosabbá válik a gazdaságok digitális összekapcsolása, illetve a technológiai együttműködés. Washington technológiai leválást célzó szankciói az elmúlt két évben további motivációt jelentettek Pekingnek ahhoz, hogy a fejlődő országokkal építse tudományos és technológiai kapcsolatait. Jó példa erre a Perzsa-öböl térsége, ahol [a „Digitális Selyemúthoz” kapcsolható kínai jelenlét látványosan erősödik](#), elsősorban 5G hálózatok és adatközpontok formájában. A jövőre nézve a mesterséges intelligencia (MI) kulcsszerepet fog játszani abban, hogy Kína mennyire tudja sikerre vinni a BRI-nek ezt az ágát. Az MI-hez kapcsolódó sztenderdalkotás lehetőséget kínál Pekingnek, hogy saját technológiáját minél szélesebb körben elterjessze, és erősítse a BRI „*soft connectivity*” jellegét.

A Kínával való együttműködést szorgalmazó magyar külpolitika szempontjából lényeges motívum, hogy Peking nyitott a BRI és más nemzetközi fejlesztési koncepciók összehangolására. Vang Ji ezt egyértelművé tette a februári Müncheni Biztonsági Konferencián elhangzott, kevés figyelmet kapott beszédében, amikor is kijelentette, hogy Kína nyitott a BRI és az Európai Unió *Global Gateway* stratégiája közti szinergiák kihasználására, amivel kölcsönösen erősíthetik egymást és az egész világot. Bár egy erről szóló, Brüsszel és Peking közti párbeszéd esélye február óta biztosan nem nőtt, a kínai külügyminiszter kijelentései rávilágítottak arra, hogy Kína és Európa (illetve talán még Japán) maradtak az egyedüli jelentős szereplők a globális fejlesztési politikában.